OCTAVIAN PALER – UNDE THE SIGN OF THE REVOKED VOW

Mariana Simona VÎRTAN (PLEȘA)
"1 Decembrie 1918" University of Alba Iulia

Abstract: This essay aims to concentrate a walk through the lyrical universe created by Octavian Paler in his first writing, named The Shadow of Words. This collection of poetry, published in 1970, is a rescission of the asseveration he made to himself: not to write anymore, after he loses his first manuscripts. He will cancel this vow after two decades passed from this first writing trial. The author published this poetry collection when he was 44 years old as an image of ,,haste", as the he confessed. These lyrics are similar to the aphorisms because they are created as wise judgements related to different concepts that author's life was connected with, one way or another. One of them became the theme of his writing universe. The most important seemed to be loneliness. These poems were created as definitions, for concepts like: loneliness, melancholy, sadness, absence, silence, uncertainty, late regret, nostalgia, joy (white smile), humility, homesickness, anxiety, insomnia, abandonment, fear or love. On the other hand, to infinite feelings of the emotional sphere, are attached ,,the definitions" of some abstract concepts designed to shed light on the possibility of a wise transcending according to the creative spirit of these verses: hypothesis, mystery, introspection, lack of unity of opposites, alter-ego, etc. All these concepts, regardless of the field they belong to, are exposed as tangential lines related summaries of creative self. Each term is thought, in relation to appearance, strictly according to the author. The approach is, every time, with direct relation to the being, focusing on the positive or negative impact which they have on the self.

Keywords: poetry, loneliness, judgements, vow, definitions.

,,Definiţii lirice", aşa cum îşi numeşte autorul poemele din volumul *Umbra cuvintelor*, reprezintă primul pas concretizat în spaţiul literaturii pe care autorul Octavian Paler îl va face destul de târziu, la vârsta de 44 de ani, cu toate că era deja un nume consacrat în spaţiul cultural românesc, activând în jurnalism şi radio-televiziune.

După cum însuşi autorul mărturiseşte, apariţia sa, în spaţiul literar, a fost întârziată, puternic marcat fiind de pierderea manuscriselor din adolescenţă, prin care hotărâse, pe atunci, să pătrundă în spaţiul scriitoricesc. Jurământul de a nu mai scrie, făcut în acel moment, va fi respectat, cu neclintire, preţ de două decade, de la prima încercare literară. După această perioadă va revoca acest jurământ încercând, din nou, să îşi reclădească eul auctorial.

Autorul afirma, într-un interviu oferit lui Viorel Cacoveanu, ceva timp mai târziu: ,,Eu sufăr de răul acelor romantici care reuşesc de minune să găsească pământul nesigur chiar stând cu picioarele pe o stâncă. Şi pentru care melancolia nu-i vorbă poetică. E un acid care poate pune în pericol până şi o clipă fericită. O pătează, o strică, fiindcă n-a venit la timp, fiindcă trece sau pur şi simplu fiindcă e frumoasă. Un astfel de romantic izbuteşte să fie şi în amintiri pe jumătate intrus. Încât, incapabil să-şi asigure liniştea, nu are decât o soluţie, cât de

BDD-A22176 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:03:45 UTC)

cât satisfăcătoare: să facă din melancolia lui un aliment, să devină parazitul propriilor sale carenţe, să-şi valorifice nesiguranţa. Mărturisită, vulnerabilitatea lui e parţial exorcizată. El nu vorbeşte despre sine pentru că ar fi prea plin de sine, ci pentru că acesta e singurul mod de a scăpa de sine."[1]

Sub egida acestei afirmaţii încifrate, autorul mărturiseşte, de fapt, că trăirea sa, propria sa existenţă, a avut drept sursă de convieţuire, cu propriul sine, scrisul: ,,printre altele aceasta mi-a dat literatura: posibilitatea de a mă suporta, mărturisindu-mă. Nu ştiu ce m-aş face fără această posibilitate. Nu mai sunt tânăr ca să mă lipsesc de ea. Şi mi-a mai dat ceva important. Dumneavoastră sunteţi de părere că a vorbi în pustiu e zadarnic?"[2]

În acelaşi interviu, Octavian Paler mărturiseşte că scrisul l-a tentat, încă din adolescenţă: ,,N-am descoperit scrisul târziu. Am publicat târziu."[3] Justificarea sa vine, tot ca răspuns, în acest interviu: ,,Am povestit în *Viaţa ca o coridă*, de ce am jurat să fug din literatură şi cum o pură întâmplare m-a încurajat să mă ţin de cuvânt, intrând redactor la Radio. Când mă uit acum în urmă, justificările şi regretele se amestecă. Mi-am pierdut tinereţea prea obsedat de soartă şi convins că performanţa profesională poate fi o ţintă posibilă în orice condiţii. Eram mulţumit de câte ori, după riscuri adesea deloc neglijabile sau obositoare meandre între Scylla şi Charybda, reuşeam să cred că am făcut ceva valoros. Azi socot că iluzia performanţei în sine şi pentru sine este nu numai deşartă, ci şi primejdioasă. Sunt, oricum, bucuros că foştii mei colegi mă judecă mai generos decât mă judec eu şi că n-am scris niciun rând pe care să doresc acum să-l ard."[4] Debutul său editorial are loc aşadar, la vârsta de 44 de ani, în anul 1970, ,,ezitant la începuturi"[5], printr-o impresionantă colecţie de ,,definiţii lirice", intitulate generic *Umbra cuvintelor - definiţii lirice*. Întrebat de Viorel Cacoveanu[6] despre simbolistica ideii de ,,umbră a cuvintelor", autorul mărturiseşte că volumul ,,alcătuit oarecum în grabă"[7] este, de fapt, ,,fructul unei precipitări"[8], de unde putem înţelege ideea de umbră asociată poemelor sale.

Volumul de versuri cuprinde poeme ,,lapidare, aforistice, în acord cu termenul originar al definiţiei (grecescul *aphorismos*)[9]. Acest termen redă o judecată organizată lapidar, dar expresiv şi concis, un adevăr, o sentinţă sau o părere cu privire la viaţă. În conformitate cu accepţiunea termenului par a fi şi aceste poeme care vin să enunţe nişte cugetări proprii cu referire la diferite concepte cu ale căror sensuri viaţa scriitorului a intrat în legătură, mai devreme sau mai târziu, unele dintre ele, devenind chiar suprateme ale universului creator, printre care cea mai importantă pare a fi viaţa întru singurătate. Preluând formula aforismului, Octavian Paler o recreează, uzitând de încifrările metaforei, prin care redă ,,stări de spirit sau

[1] Viorel Cacoveanu, *Interviuri literare*, Colecţia *Opera Omnia*, *publicistică şi eseu contemporan*, Editura Tipo Moldova, Iaşi, 2014, p. 70
[2] Viorel Cacoveanu, *Op. cit.*, p. 71
[3] *Ibidem*, p. 73
[4] *Ibidem*, p. 74.
[5] Eugen Simion, *Scriitori români de azi, vol. IV*, (ediţie de autor), Bucureşti/ Chişinău, Ed. David/ Litera, 1998, p. 561
[6] Viorel Cacoveanu, *Op. cit.*, p. 74
[7] *Ibidem*, p. 74.
[8] *Idem*, p. 74
[9] *Idem, Ibidem*, p. 74.

BDD-A22176 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:03:45 UTC)

afective”[10]. Astfel îşi găsesc locul, printre definiţiile sale, tribulaţii ale afectului printre care şi *singurătatea, melancolia, tristeţea, nesingurătatea, ponderabilitatea, absenţa, tăcerea, incertitudinea, regretul tardiv, nostalgia, bucuria (zâmbetul alb), umilinţa, dorul de casă, neliniştea, insomnia, renunţarea, frica, dragostea* etc.

Pe de altă parte, infinitelor sentimente din sfera afectului, le sunt ataşate ,,definiţii” ale unor concepte abstracte, menite să lumineze posibilitatea transcenderii corecte, în acord cu spiritul creator al acestor versuri: *ipoteza, misterul, introspecţia, absenţa, unitatea contrariilor, alter-ego-ul, întrebarea, eul, somnul, paradoxul, cicatricile, ponderabilitatea, pasul absent, cercul, febra, alternativa imposibilă, vidul, insul, uşile, echilibrul, himera, liniile paralele etc.* La acestea se adaugă fenomene reprezentative pentru natură şi elemente ce alcătuiesc peisajul: *curcubeul, drumurile, primăvara, floarea de colţ, munţii, felinele solemne, echinocţiul de toamnă, toamna, iarna, amurgul vegetal, amurgul, ulciorul, salcia, vara, florile, altitudinea, cerul, gravitaţia, zăpada, fructele, izvoarele, salcâmii*, etc. Toate conceptele, indiferent de sfera din care fac parte, sunt expuse ca rezumate ale unor linii tangenţiale conexe eului creator. Fiecare termen este gândit, prin raportare la apariţia sa, strict în viziunea autorului. Abordarea este, de fiecare dată, cu raport direct la fiinţă, urmărindu-se impactul benefic sau malefic pe care acestea îl importă asupra sinelui.

Astfel că termeni precum ,,absenţa” îşi dezbracă versiunea concretă, ,,definiţia” clasată în dicţionar pentru a deveni ,,tăcere a culorilor” prin substituirea, în plan metaforic, a culorii albului. Fiecare concept este aşadar analizat şi disecat, în funcţie de starea pe care o aduce autorului. Deşi sunt create în stil lapidar, cu tendinţă de abstractizare, ,,definiţiile lirice” din volum merg spre stilul clasic, prin structură, dar deţin, în cuprinsul lor, ,,nostalgiile unui sentimental incurabil”[11], dar nu direct ci strict sub masca acestor sentinţe dure şi riguros construite.

Stilul poemelor îl apropie, în viziunea lui Eugen Simion[12], de cel al lui Lucian Blaga. Asocierea a fost creată, probabil, prin raportare la tehnica de creaţie construită prin apel la metafora revelatorie, care încifrează sensuri şi despre al cărei importanţă Lucian Blaga nota: ,,Metaforele revelatorii încearcă, într-un fel revelarea unui mister, prin mijloace pe care ni le pune la îndemână lumea concretă, experienţa sensibilă şi lumea imaginară.”[13] Este vizibil că la astfel de mistere ale lumii face referire şi Octavian Paler, în definiţiile sale lirice, dar într-o abordare uşor diferită de cea blagiană unde metaforele revelatorii aduc: ,,prin natura lor un plus de semnificaţii noi şi inedite dar ele sunt îmbogăţite, la rândul lor, cu semnificaţii, prin aportul câmpurilor semantice ale simbolurilor nominale sau al verbelor care intră în componenţa metaforei, precum şi prin dinamica microtextelor generatoare de câmpuri semantice.”[14]

Octavian Paler nu coboară în profunzimea semantică a acestui concept, ci mai degrabă, caută să preia ideea de încifrare a misterului lumii, dar nu din nevoia de a aduce

[10] Eugen Simion, *Scriitori români,* p. 561

[11] Eugen Simion (coord.), *Dicţionarul general al literaturii române* L-O, vol. IV, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2005, p. 184

[12] Eugen Simion, *Scriitori români*, p. 562

[13] Lucian Blaga, *Geneza metaforei şi sensul culturii*, Editura Humanitas, Bucureşti, 1994, p. 31

[14] Claudia-Carmen Botezat, *Metafora revelatorie în poezia lui Lucian Blaga*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, 2009, p. 50

BDD-A22176 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:03:45 UTC)

semnificaţii noi şi inedite, ci de a le confirma pe cele vechi, deja existente, asupra cărora îndeamnă la cugetare. Cu toate acestea însă, şi în poemele sale se regăseşte aplicată simbolistica metaforei ca ,,dimensiunea ontologică a destinului uman"[15], aşa cum o aminteşte şi Lucian Blaga.

Acelaşi critic literar, Eugen Simion îl apropie şi de Tudor Arghezi, luând, în discuţie, ultimul poem al volumului: *Scrisoare către băiatul meu*, care aminteşte de poemul arghezian *Testament.* Ambele poezii devin nişte mărturisiri testamentare. În poemul arghezian sunt lăsate urmaşilor ,,cetitor" bunuri spirituale: ,,Nu-ţi voi lăsa drept bunuri după moarte,/ Decât un nume adunat pe-o carte,/ […] / Cartea mea-i, fiule, o treaptă. […]/ Ea e hrisovul vostru cel dintâi/"[16].

În poemul *Scrisoare către fiul meu*, eul creator îi lasă fiului său, drept moştenire ,,urcuşul şi dorul": ,,Strămoşii tăi au ostenit la coasă/ şi dorm acum sub ierburi şi sub brazi./ În semn de doliu munţii îşi aştern/ peste morminte umbra la amiazi/ E rândul meu să mă întorc la ei/ şi-ţi las ce mi-au lăsat înaintaşii./ O sete dureroasă de urcuş/ şi-un dor înalt, înalt ca Făgăraşii/"[17]

Poemele, 121 la număr, sunt constituite sub forma unor ,,definiţii" în care Octavian Paler încearcă să creioneze liric imaginile unor concepte, teme sau motive literare subordonate unei suprateme care guvernează întreaga sa scriitură: singurătatea. Astfel sunt trecute, prin filtrul imaginaţiei creatoare: *maturitatea, umbra, melancolia, ipoteza, orgoliul, lacrima, întrebarea, pământul natal, eul, sinele, absenţa, izvoarele, timpul, salcâmii, somnul, paradoxul, nesingurătatea, stările, nedezrădăcinarea, ponderabilitatea, nesomnul, cicatricile, pasul absent, cercul, febra, tăcerea, incertitudinea, soarele, alternativa imposibilă, mestecenii, ceaţa, înstrăinarea, vidul, insula, fructele, reîntoarcerea spre sine, uşile închise, regretul tardiv, necunoscutul, deşertul, picăturile de ploaie, memoria, poarta veche, floarea de colţ, mersul, dedublarea, zâmbetul, primăvara, mutaţiile, curcubeul, drumurile, umilinţa, alter-ego, munţii, felinele, ecoul, dorul de casă, mareele, statornicia, introspecţia, vorbele nerostite, toamna, rănile nevindecate, iluzia, neliniştea, renunţarea, etc.* Luate, fie împreună, fie separat, anatemele regăsite în aceste ,,definiţii lirice", refac un univers construit pe motivul latinesc: *fugit irreparabile tempus* (Virgil, *Georgica III*, v.284) şi pe cel pe care îl enunţă *Ecclesiastul* (1:2): *vanitas vanitatum, omnia vanitas*, ca tribut adus oarecum unei împăcări cu destinul redat autoexilarii întru singurătate.

Poemele compun imaginea unui univers în care colăcăie, amestecate, în spiritul *coincidentia opossitorum*, elemente cadru ale dosarului existenţial: *vorbele nerostite vs. autoexprimare şi tăcere, înstrăinarea vs. reîntoarcerea spre sine, lacrima vs. zâmbet, echilibru vs. pasul absent, renunţarea vs. orgoliu, întrebarea vs. mister, pământul natal vs. drumurile, absenţa vs. nesingurătate* etc. Aşezate într-o ordine, pe care am putea-o considera aleatorie, aceste contrarii vorbesc despre fauna trăirilor unui eu creator puternic înrădăcinat în pământul roditor al totului.

Vorbe nerostite vs. autoexprimare:

[15] Alexandra Indrieş, *Sporind a lumii taină*, Editura Minerva, Bucureşti, 1981, p. 31
[16] Tudor Arghezi, Testament, [în] vol. *Cuvinte potrivite*, Antologie, Editura Art, Bucureşti, 2014, p. 20
[17] Octavian Paler, *Umbra cuvintelor - definiţii lirice,* Editura Eminescu, 1970, p. 146

BDD-A22176 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:03:45 UTC)

În definiţia lirică ataşată tăcerii, numită, mult mai sugestiv ,,vorbă nerostită", Octavian Paler construieşte, în chip metaforic, o imagine voalată a singurătăţii în doi. Vorbele pierdute în tăcere sunt asociate conotativ căderii zăpezii care separă simbolul dualităţii întregului din care fac parte EL şi EA. Vorbele nerostite îi separă deşi îşi stau aproape. Tăcerea devine o rupere a echilibrului şi a armoniei cuplului pe care o regretă, încercând să o refacă: ,,Şi alerg să te strig." Versul este reluat triadic, justificând, prin simbolistica ,,cifrei trei", neconcretizarea apropierii. Actul acesta nu mai poate fi realizat din cauza ,,vorbelor nerostite" care ,,ne despart, tot mai mult". La antipodul tăcerii stă ,,autoexprimarea". Aceasta ia forma unui sunet scos de clopot, pe care eul creator îl consideră triumfător în faţa morţii şi a uitării, prin depărtarea lui de matricea-mamă. Clopotul îi redă libertatea creându-i independenţa. Aceasta este recuperată la distanţa unui ,,pas de aramă". Imaginea acestei libertăţi redă o stare de pozitivism şi încredere.

Înstrăinarea vs. reîntoarcerea spre sine

Imaginea înstrăinării se recompune sub trecerea astrului diurn dinspre răsărit spre asfinţit. Sub metafora acestei treceri, se exprimă imposibilitatea fiinţei umane de a rămâne, în acelaşi stadiu al existenţei, trecerea fiind irevocabilă şi inevitabilă. Înstrăinarea primeşte aici o dublă conotaţie: trecere şi evoluţie, mergând spre inutilitatea reîntoarcerii spre trecut, ca act al cantonării şi involuţiei dar şi ca imposibilitate de *regressus ad tempore*, revocat fiinţei umane, încă de la început. Reîntoarcerea spre sine este imaginea reîntoarcerii spre propriul eu, definită de Octavian Paler, prin metafora drumului şi a ploii. Ambele readuc, în memoria sinelui, posibilitatea întoarcerii spre amintire, pe arcadele trecutului: ,,Drumurile despre care nu mai ştiam nimic/ nu mai ştiam nici măcar că am umblat odată", sunt reiterate, în planul prezentului, prin ,,prăfuirea mâinilor". Aceeaşi imagine este transpusă prin ,,ploile ruginite căzute din arborii uitaţi" care ,,se urcă pe crengi înapoi". Această reîntoarcere posibilă în spaţiul elementelor inanimate este transferată astfel asupra fiinţei umane capabilă să reitereze trecutul prin proiecţia amintirii.

Lacrimă vs. zâmbet

Tema melancoliei este reiterată prin două motive antipode: lacrima şi zâmbetul pe care autorul le defineşte, prin apel la elementele naturii şi a inanimatului. Lacrima deschide, în viziunea auctorială, ,,lacătele din noi", arătând, prin această apertură, sondarea vitalului existenţial regăsit sub forma închiderii a ,,lacătului." Zâmbetul, imagine opusă a lacrimii este regăsit ca formulare a ludicului, prin jocul unor urşi polari care se solidifică, renunţând la propria lor existenţă, peste care ,,trec în goană sănii." Imaginea ursului devenit zăpadă, din cauza frigului şi a vântului care ,,se-mbătase" şi ,,se zdrobea de case" sau ,,urla-n livezi", trimite spre jocul infantil al imaginaţiei creatoare care desenează bucuria acolo chiar şi unde imaginile create sunt de natură să simbolizeze terifiantul şi teama: ,,Vântul urla-n livezi/ Tragic, pe zăpezi."

Echilibru vs. pasul absent

Aceste două coordonate ale pelegrinului întru cunoaştere sunt prezente printre motivele liricii sale, ca încercare de stabilizare a traseului existenţial. Primul dintre acestea, echilibrul este definit ca simbioză a cuplului, a unităţii. Definiţia pe care Octavian Paler o dă acestui motiv literar se construieşte pe antiteza TU – EU: ,,tu cobori pe cuvintele spuse/ Şi eu

BDD-A22176 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:03:45 UTC)

urc pe tăceri.” Cel din urmă, pasul absent, se construieşte pe aceeaşi imagine a dublului – fiinţa dual construită pe acelaşi TU – EU, se află de această dată despărţită de ,,un pas”. Eul creator oscilează în a-şi asuma această distanţă sau a o pune pe seama fiinţe iubite: ,,nu ştiu dacă pasul absent/e al meu/ sau al tău./” Poate doar afirma, cu certitudine, că ,,între noi curge noaptea.” Pasul absent este reluat, aşadar, prin imaginea nopţii care se interpune în recrearea cuplului adamic.

Renunţare vs. orgoliu

Două dintre valenţele eului: renunţarea şi orgoliul sunt definite de Octavian Paler ca antipozi ai echilibrului fiinţial. Orgoliul ia forma luminii redate de fulgere care ,,refuză să se transforme în şerpi” când se zdobesc de stânci, preferând, în schimb, ,,să se prefacă-n vreascuri/ şi astfel să se întoarcă-n foc./” Opţiunea focului purificator care ia forma şerpilor transformă alegerea în încercarea de atingere nesfârşită a înţelepciunii. Orgoliul nu primeşte la Octavian Paler decât valenţele pozitive văzut fiind ca posibilitate de autodepăşire a condiţiei umane sucombate de ideea imposibilului. Poemul închinat renunţării este scurt şi încifrează, în cuprinsul său, în baza unei comparaţii, imaginea renunţării ca boală, atât în spaţiul materialului: ,,lacătele mor încuiate/ dacă cheile se-mbolnăvesc de uitare/”. Subsidiarul acestei comparaţii ascunde îndemnul spre determinare ca o condiţie a reuşitei drept aplomb al uitării.

Întrebare vs. mister

Încifrarea şi dorinţa de a cunoaşte structurează universal operei paleriene în întregul său nu doar în spaţiul liric. Misterul ia forma seminţelor ,,nevăzute” lovite de păsări ,,fără să ştie cu ciocul”. Sub imaginea acestor păsări autorul aşează umanul faţă în faţă cu necunoscutul sub armura căruia se aşteaptă apariţia unei stele. Imaginea cunoaşterii ia, aici, prin urmare, forma luminii nocturne gata să se dezvăluie, dacă aşteptarea se concretizează. La capătul opus stă întrebarea ca necesitate nestăvilită a fiinţei umane de a accede spre cunoaştere, spre nevăzut, spre increat, spre mister. Aceasta e reconstituită sub forma unei pantere negre care ,,sare din iarbă/în trunchiul copacilor/cum dispare lumina/.” În decodificarea ei se regăsesc, la poli opuşi, umbra ca semn al necunoscutului şi lumina ca semn al cunoaşterii. Din lupta celor două şi din triumful uneia asupra celeilalte, eul creator vede posibilă naşterea certitudinii.

Pământul natal vs. drumurile

Alte două motive recurente universului auctorial sunt pământul natal, creator al apartenenţei şi al siguranţei umane, în dumul său prin lume şi drumurile ca metaforă a călătoriei spre cunoaştere a ieşirii din contingent. Pentru a evidenţia încercarea de ,,regressus ad uterum”, autorul foloseşte două simboluri ale forţei şi atotputerniciei: săgeata şi arcul. Sub imaginea celei dintâi, eul creator aşează fiinţa umană depărtată de matricea existenţială, de universal care a creat-o, pământul zămislitor de viaţă. Acesta este redat sub imaginea arcului care înalţă săgeata, fiinţa umană, permiţându-i distanţarea şi căutarea sensurilor existenţiale, amintindu-i, drept condiţie a permisivităţii de necesitatea de a se întoarce în sânul ei, prin moarte: ,,Mai devreme sau mai târziu/ săgeata coboară să moară în arc./” Înainte ca această întoarcere să fie îndeplinită fără drept de sustragere sau refuz, autorul aminteşte de metafora

BDD-A22176 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:03:45 UTC)

drumurilor. Acestea iau forma unor ,,oglinzi nevăzute", omul alergând ,,de la o imagine la alta", în semn de căutare a rostului existenţial a aşezării întru cunoaştere.

Absenţă vs. nesingurătate

Definiţia absenţei se rezumă, într-un singur vers sau enunţ. Însă metafora sub care se regăseşte definiţia acesteia este cu atât mai sugestivă cu cât se concentrează în dimensiunile reduse: ,,Albul e tăcerea culorilor", absenţa oricărei încercări sau chiar şi statuarea prezenţei ei. Nesingurătatea aflată la celălalt capăt al absenţei, primeşte însemnele vegetalului, dându-i-se o definire, în acord cu ritmurile lui. Nesingurătatea ramurei ,,se cheamă pădure", iar nesingurătatea sunetului ,,se cheamă cântec".

Căutând în universul liric, creat de autor, se pot face nenumărate astfel de antiteze, menite să redea diversitatea trăirilor eului creator, cuprins între nesfârşite zbateri şi sforţări ale existenţei pe care o deşiră, prin aceste ,,definiţii lirice", în faţa lectorilor săi. Lirica lui Octavian Paler însumează astfel o paletă diversificată de teme şi motive literare care converg spre universul romantic devenind pretexte ale nevoii de a cunoaşte şi, în acelaşi timp, ale nevoii de a anula teama de singurătate şi de moarte. Atât temele pe care se construiesc aceste scurte poeme sau ,,definiţii lirice", cum le numeşte autorul, dar şi motivele recurente sau nu imaginarului poetic, reconstituie personalitatea creatoare a autorului; Prins între himerele căutării şi nevoia de a fi, autorul descătuşează, în libertate, în fapt, definiţia vieţii. În chip voit volumul se deschide cu un poem închinat ,,maturităţii" şi se încheie sugestiv cu o ,,scrisoare" către fiul său, aproape un testament care să anuleze trecerea în uitare şi sfatul întoarcerii spre moştenirea înaintaşilor, preţuirea dorului şi gândul continuu spre înălţare.

Bibliografie:

1. Arghezi, Tudor, *Testament*, [în] vol. *Cuvinte potrivite*, Antologie, Editura Art, Bucureşti, 2014
2. Blaga, Lucian, *Geneza metaforei şi sensul culturii*, Editura Humanitas, Bucureşti, 1994
3. Botezat, Claudia-Carmen, *Metafora revelatorie în poezia lui Lucian Blaga*, Editura Sfântul Ierarh Nicolae, 2009
4. Cacoveanu, Viorel, *Interviuri literare*, Colecţia *Opera Omnia*, *publicistică şi eseu contemporan*, Editura Tipo Moldova, Iaşi, 2014
5. Indrieş, Alexandra, *Sporind a lumii taină*, Editura Minerva, Bucureşti, 1981
6. Paler, Octavian, *Umbra cuvintelor - definiţii lirice,* Editura Eminescu, 1970
7. Simion, Eugen, *Scriitori români de azi, vol. IV*, (ediţie de autor), Bucureşti/ Chişinău, Ed. David/ Litera, 1998
8. Simion, Eugen, (coord.), *Dicţionarul general al literaturii române L-O, vol. IV*, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2005

BDD-A22176 © 2015 Arhipelag XXI Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.142 (2026-11-14 23:03:45 UTC)